

Kaupunkikuvatyöryhmän perustaminen

Porvoon kaupunkistrategiassa ”Unelmien Porvoo 2030” esitetyn vision mukaan haluamme olla Suomen viihtyisin ja vetovoimaisin kotikaupunki. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi meidän tulee pitää huoli siitä, että kaupunkikuvaan tehtävät muutokset tukevat tämän päämäärän saavuttamista.

Vuonna 2018 tehdyn imagotutkimuksen mukaan Porvoota kuvataan spontaanisti sanoilla ”kaunis”, ”idyllinen” ja ”vanha”. Parhaiten Porvoota kuvaavat adjetiivit ovat ”viihtyisä”, ”luonnonläheinen” ja ”kiehtova”. Liki 80% ulkopaikkakuntalaisista kokee Porvoon vastavan mielikuvaa houkuttelevasta asuinpaikasta erittäin hyvin tai hyvin.¹

Porvoon vahvimmat brändit tällä hetkellä ovat kiistatta vanha kaupunki ja Porvoon tuomiokirkko. Rikas historiallisen arkkitehtuuri ja läheinen suhde ympäröivään luontoon näkyvät myös empirekaupungissa ja muilla alueilla, kuten Hamarissa. Näistä kaikista kaupunkimme on saanut erinomaisen maineen ja sijoittuu lähes kaikissa mielipidetutkimuksissa suosituimpien suomalaisten kaupungien listan kärkipäähän.

Kaupungin imago kuitenkin syntyy myös muusta kuin yksittäisistä kohteista, kuten Vanhasta Porvoosta tai Hamarista. Sisääntuloväylä ja keskustassa sijaitsevat merkittävät alueet, jokiranta, eri kaupunginosat ja kylät ovat kaikki osaltaan luomassa Porvoosta välittyvää mielikuvaa. Aluekehityksellä, rakentamisella ja sen laadulla on valtava merkitys tämän mielikuvan muodostumiselle.

Kaupunkikehityksen ensisijaisena tavoitteena tulisi olla hyvän maineemme ylläpitäminen ja sen vahvistaminen. Se tarkoittaa kaupunkilaisille mahdollisimman hyvän ja viihtyisän asuin- työskentely-, liikunta- ja virkistätymisympäristön luomista, missä kaupunkimme vahvuudet ja omaleimaisuus korostuvat. Kaikki rakentaminen ei suinkaan vahvista mielikuvaa vetovoimaisesta kaupungista, ja kyseenalaiset ratkaisut saattavat myös murentaa hyvää mainettamme.

Isojen toimijoiden tavoitteet eivät aina vastaa kaupungin tavoitteita. Rakennusliikkeiden ja grynderien ensisijaisena tavoitteena on taloudellisen voiton tekeminen, joka voi monessa tapauksessa olla ristiriidassa kaupunkilaisten yleisen edun kanssa. Tämän vuoksi tarvitaan kaupungin taholta jatkuvaa ohjausta, jolla osoitetaan rakennuttajille kulkusuunta ja vaatimustaso. Alueiden suunnittelun tulee perustua kokonaisvaltaiseen vuorovaikutukseen, missä kaupungin tehtävä on huolehtia kaupunkilaisten edunvalvonnasta. Kaupungin rooli on määritellä, mahdollistaa ja ohjata.

Vaikka kaupunkikuvallisesti merkittäviä hankkeita on ollut tarkoitus esitellä etukäteen rakennus- ja ympäristölautakunnalle, niin että niihin voidaan etukäteen vaikuttaa, ei näin käytännössä kuitenkaan ole tehty. Rakennus- ja ympäristölautakunnan rooli on jäänyt kaavan mukaiseen rakennuslupien myöntämiseen. Jos kaava ei erikseen kiellä jotakin ratkaisua, on rakennus- ja ympäristölautakunnalla käytännössä ollut hyvin vähän mahdollisuuksia vaikuttaa asiaan.

Esitämme kaupunkikuvatyöryhmän perustamista. Ryhmän tehtävänä olisi edistää hyvän kaupunkikuvan muodostumista, seurata kaupunkikuvan kehittymistä ja rakentamisen vaikutusta siihen, ja antaa tarvittaessa lausuntoja rakennuslupia varten rakennusten julkisivuista ja ympäristöön sopivuudesta sekä muista rakennustoimenpiteistä ennen rakennusluvan myöntämistä.

Kaupunkikuvatyöryhmä toimisi asiantuntija-apuna lupavalmistelussa. Lupahakemuksia käsiteltäessä työryhmä antaisi rakennus- ja ympäristölautakunnalle tai viranhaltijalle päätöksentekoa varten lausunnon hankkeen kaupunkikuvallisista ratkaisuista.

Kaupunkikuvatyöryhmän tarkasteltavaksi asetettaisiin erityisesti rakennusliikkeiden tai muiden toimijoiden suurisuuntaiset hankkeet keskustassa ja muilla kaupunkikuvan kannalta merkittävillä alueilla. Työryhmän toimintaan ei pääsääntöisesti sisällytettäisi pientalorakentamista, minkä kaupunkikuvallinen harkinta säilyisi rakennustarkastajilla, ellei rakentamisella koeta olevan merkittävä vaikutus kaupunkikuvan muodostumiseen.

Vaikka merkittäviä hankkeita ei tule kovin usein, on niillä pitkäkestoiset ja laajat vaikutukset kaupungin imagoon ja vetovoimaan, minkä vuoksi niiden riittävä ohjaaminen on erityisen tärkeää. Kaupunkikuvallisesti merkittäviin hankkeisiin on myös syytä puuttua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jolloin suunnittelija saa suoran palautteen suunnitelmista ja voi ottaa ne huomioon jo suunnittelun alkuvaiheessa. Tämä vähentää turhaa työtä ja mahdollisia hanketta hidastavia valituskiirroksia.

Vertailukohtana mainittakoon Vanhan Porvoon rakennuslupatyöryhmä (VaPoRa), joka käsittelee Vanhan Porvoon rakennussuunnitelmat ennen rakennuslupien myöntämistä. Tämän toimintatavan ansiosta Porvoossa on säilynyt ja edelleen kehittynyt elävä ja kiinnostava liike- ja matkailualue.

Kaupunkikuvatyöryhmän kokoonpano voisi vastata VaPoRan kokoonpanoa koostuen viranhaltijoista, asiantuntijoista ja luottamushenkilöistä.

Lähteet:

¹⁾ Porvoon kaupungin imagotutkimus 2018, Owl Group

Aloitteen allekirjoittaneet valtuutetut

Mika Varpio

